

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Irena Lipowicz

Warszawa, 16. VII. 2019

V.512.3.2014.EG

Pan
Rafał Fronczek
Prezes Krajowej Rady Komorniczej
ul. Szpitalna 4/10
00-031 Warszawa

Szanowny Panie Prezecie,

Na tle skarg wpływających do mojego Biura ujawniły się problemy natury generalnej związane z dokonywaniem zajęć rachunków bankowych w toku sądowego postępowania egzekucyjnego. Obywatele wskazują, iż w **przypadku gdy organ egzekucyjny dokonuje zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego jest ono skuteczne w odniesieniu do wszystkich rachunków bankowych dłużnika prowadzonych przez bank.** W konsekwencji, bank dokonuje blokady na każdym z rachunków posiadanych przez dłużnika do wysokości egzekwowanej kwoty. To z kolei powoduje wstrzymanie przez bank wypłat ze wszystkich rachunków i tym samym ogranicza dostęp do znacznie wyższych środków niż egzekwowana wierzytelność. Paradoksalnie, im więcej rachunków bankowych posiada dłużnik, tym wyższa kwota zostaje zablokowana.

W przypadku egzekucji sądowej podstawą prawną zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego jest art. 889 i nast. ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 101 ze zm. – dalej: „*kpc*”). Zgodnie z art. 889 § 1 pkt 1 *kpc* zawiadomienie o zajęciu jest skuteczne także w wypadku niewskazania rachunku bankowego, w tym rachunku bankowego obejmującego wkład oszczędnościowy.

Jak podnosi się w doktrynie, mając na uwadze treść przywołanego przepisu można sformułować tezę, że **w sytuacji gdy nie został wskazany numer rachunku bankowego zajęcie obejmie wszystkie rachunki dłużnika prowadzone przez bank, do którego skierowano zajęcie.** W przypadku jednak wskazania przez komornika konkretnego numeru rachunku, zajęciu ulega jedynie wierzytelność z tego rachunku, natomiast inne

rachunki są wolne od zajęcia. Jeżeli zajęcie zostałoby skierowane do konkretnego rachunku bankowego z podaniem jego numeru, bank nie jest zobowiązany do zajęcia innych rachunków bankowych, których posiadaczem jest dłużnik podany w tytule wykonawczym, nawet wówczas, gdy środki zgromadzone na rachunku wskazanym w zajęciu nie są wystarczające do zaspokojenia wierzyciela (tak. *B. Pękalski, A. Stangret-Smoczyńska w: (red.) J. Gołaczyński, Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz, 2012*).

Z napływających do mnie sygnałów wynika, iż w praktyce zdarza się, że organy egzekucyjne uznają za niepoprawne postępowanie banków w zakresie dokonywania zajęcia konkretnego rachunku bankowego zamieszczonego w zawiadomieniu o zajęciu, przy jednoczesnym pozostawieniu innych rachunków w stanie wolnym od zajęcia. **W ocenie organów egzekucyjnych, wskazanie w zawiadomieniu jednego z rachunków dłużnika, powoduje powstanie powinności po stronie banku zajęcia także wszystkich pozostałych rachunków dłużnika** – por. pismo Prezesa Związku Banków Polskich (dalej: „ZBP”) z dnia 17 lutego 2014 r., które przesyłam w załączeniu.

Ponadto, kwestią problematyczną jest **terminowość przekazywania przez organy egzekucyjne informacji o uchyleniu zajęć egzekucyjnych.** Obywatele podnoszą, iż zwolnienie blokady na rachunkach bankowych nie następuje automatycznie po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, lecz trwa jeszcze przez dłuższy okres czasu – nawet do miesiąca. To samo dotyczy sytuacji, gdy dojdzie do przekazania dochodzonej kwoty organowi egzekucyjnemu. Prowadzi to do sytuacji, w której dłużnik zostaje pozbawiony możliwości korzystania z zablokowanych środków, pomimo tego, że doszło do umorzenia postępowania lub zaspokojenia wierzyciela.

Problem ten dostrzegł także Prezes ZBP w powyżej przywołanym piśmie, stwierdzając, że „(...) środowisko bankowe zauważa, iż proces przekazywania informacji przez organy egzekucyjne doznaje pewnych opóźnień (...)”. Co więcej, według Prezesa ZBP, w praktyce zdarzają się takie sytuacje, gdy do banków w ogóle nie wpływa informacja o uchyleniu zajęcia/zaspokojeniu wierzyciela.

Kolejnym zagadnieniem, na które pragnę zwrócić uwagę jest **weryfikacja danych dłużnika w toku postępowania egzekucyjnego.** Zdarzają się bowiem przypadki, gdy dochodzi do omyłkowego zajęcia rachunku bankowego osoby o tożsamych danych co osoba zobowiązana, nie będącej jednak dłużnikiem.

Od dnia 7 lipca 2013 r. na mocy ustawy z dnia 10 maja 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 654 ze zm.) wprowadzono stosowne zmiany mające na celu precyzyjną identyfikację stron, w tym pozwanego poprzez numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (dalej: „PESEL”) lub numer identyfikacji podatkowej (dalej: „NIP”), numer w Krajowym Rejestrze Sądowym (dalej: „KRS”) lub inny numer we właściwym rejestrze lub ewidencji. Niemniej jednak pragnę zaznaczyć, iż pomimo nowelizacji, część problemów związanych z precyzyjnym oznaczaniem dłużnika, pozostaje wciąż nie została rozwiązana.

Zgodnie bowiem z uchwałą Sądu Najwyższego (dalej: „SN”) z dnia 30 maja 2014 r. (sygn. akt III CZP 22/14) nadając klauzulę wykonalności orzeczeniom sądów lub referendarzy sądowych wydanym w postępowaniach wszczętych przed dniem 7 lipca 2013 r. oraz ugodom sądowym zawartym w postępowaniach wszczętych przed tym dniem, w treści klauzuli wykonalności **nie wskazuje się** informacji objętych treścią § 2 (1) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (Dz. U. z 2012 r., poz. 443 ze zm.). Oznacza to, iż zamieszczanie dodatkowych danych identyfikujących dłużnika (nr PESEL, NIP, KRS lub inny właściwy numer) przy nadawaniu klauzuli wykonalności orzeczenia nie dotyczy spraw wszczętych przed 7 lipca 2013 r. Tym samym, ryzyko skierowania egzekucji przeciwko osobie, która nie jest dłużnikiem, nadal istnieje.

Na potrzebę precyzyjnego oznaczania dłużnika wskazywał również Prezes ZBP w piśmie z dnia 17 lutego 2014 r., stwierdzając, iż w zakresie identyfikacji dłużnika nie ma szczególnych wymogów, a za wystarczające przyjmuje się oznaczenie dłużnika poprzez podanie imienia i nazwiska w przypadku osób fizycznych. Zdaniem ZBP *„(...) wyższy stopień szczegółowości identyfikacji dłużników w przekazywanych bankom zawiadomieniach o zajęciach przyczyniłby się do dokonywania zajęć rachunków bankowych klientom, których egzekucja w istocie dotyczy (...)”*.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.) w związku z art. 65 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1376 ze zm.) zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się wobec przedstawionych problemów i przekazanie informacji o zajęтым stanowisku, w szczególności **w sprawie ewentualnych działań mających na celu usprawnienie czynności organów egzekucyjnych w przypadku prowadzenia egzekucji**

z rachunków bankowych, tak aby wyeliminować sytuacje, w których dochodzi do nieuzasadnionego blokowania wszystkich rachunków bankowych dłużników, co w konsekwencji prowadzi do ograniczenia dostępu do środków przewyższających kwotę dochodzoną w postępowaniu egzekucyjnym.

Z powrotem

Załącznik: Pismo ZBP z dnia 17 lutego 2014 r.

Zeno Jjow